

A munkák leírása.

1. sz. Vadásztányér. A tányérsorozat hatodik mintája pávát ábrázol, a melyet sokféleképpen festhetünk. Képünk pávája a tányéron remek színpompájával szépen fog hatni, ezért is a háttért elmosódó színekkel vessük, hogy az előtérben lévő madarak annál inkább kitűnjenek. A tányér szélére a pávatollon kívül gallyakat és lepéket festünk és ezután a befoglaló két aranyesükkal szegélyezzük.

2., 3., 4. sz. Vignetták. A három kis virágzat, melyek egészóra díszítik a lap szélét, különböző célokra felhasználhatjuk. Apró illatos párnákhoz, melyeket selyemből, puha bőrből vagy bársonyból készítünk, festéssel díszítünk és szaggatva összerakva, ötöt-hatot különböző nagyságban akaszthatjuk a falra, paravent szélére, ablakmélyedésbe, díván hátára. Épp úgy felhasználhatjuk apró tárgyak festéséhez, égetéséhez, esetleg elefántcsont vagy fémmaráshoz is.

5. sz. Disztál. Az egész tálnak negyedrészt készítő felényi nagyságú rajzot kiegészítjük. (Legcélszerűbb körzével megfelelő nagyságú kört rajzolni, azt pontosan negy részre osztani és ezekbe a negyedekbe beleillesztetni a rajzot.) Majolika, porcellánfestés, faégetés, fából készült vagy ennek utánzata) egyaránt alkalmas módok alkalmazhatók. Tetszetős lenne, ha az alapot fehér festékkel sötétre pácolnánk, a mintát fehéren hagyva, bekenjük terpentines viaszszal és akkor fényesre kefélhetünk. Majolika- vagy majolikaszínekben festhetjük alap nélkül is, vagy szürkészöld alapon vörös, sárga, kék színekben festve a mintát. Itt-ott kevés aranyesüket is érthetünk el.

6. sz. Falnaptár. A 6-ik számú rajz szinte egy disztál negyedrészt mutatja, melyet ugyan a fentemlített módok egyike szerint is készíthetünk, de főképpen fémmarásra van szánva. Megfelelő nagyságú nikkeltátra a mintát fehér pauszoló papírral pontosan rárajzoljuk. Ezt a mintát két-három színben is készíthetjük; például a virágokat sárgaréz-színre, a leveleket fehérre (az alap). Az egésznek az alapszíne pedig vörösréz lehet.

Először azonban csak két színnel kísértsük meg, melyek nem oly komplikált, hogy bárki is meg ne próbálhatná velük.

Legelső munka a mintát aszfalttal befedni, de oly pontosan, hogy a fehér körvonalakból semmi se lássék ki. Tálnaknál a széleket is célszerű pontos körvonallal befedni, mert különben az etetésnél könnyen kevésbé vagy jobban hatolna be a sav és egyenetlen lesz. Ha erős sósavoldatot használunk, elég 5-10 percig tartó etetés, ha gyenge, akkor beleállíthatjuk egy óráig, vagy míg a kívánt mélységet eléri az alap.

Nem lehet elégszer hangoztatni, hogy a fémmarásnál nagy elővigyázattal legyünk, nyitott ablaknál, folyosón végezzük a munkát, esetleg kössük be szánkat is és keveset vagy semmit se beszéljünk! (Gumiujjakkal dolgozzunk!)

Ha a tetszés szerinti mélységet elértük, akkor megtisztítjuk és a hol esetleg az aszfalt eltörlődött volna, kijavítjuk és vörösréz-fürdőbe teszszük.

Ha pedig három színben óhajtanók elkészíteni, akkor mindazokat a részeket beföldjük aszfalttal, melyeket a következő fürdőben érintetlenül óhajtunk hagyni. Utóljára benzínakkal vonjuk be. A tisztításnál ne használjunk erős tisztítópasztákat.

A lapunkhoz mellekelt két mintalapon levő, természetes nagyságban ábrázolt munkák magyarázatát itt adjuk és pedig:

7. sz. Falnaptár. (L. mintalap.) Rajzunk csinos kis falnaptár borítékát ábrázolja. Vadászjelenet, melyet többféle technikával készíthetünk.

Legegyszerűbb volna vékony, finom, fehér falra égető festéssel készíteni, egyszínű barnán hagyva arajzot; de épp úgy alkalmas papírra, kartonra akvarellszínekkel vagy

2. sz. Vignetta.

3. sz. Vignetta.

temperával. Értékesebb, de mindenesetre több fáradtsággal jár, ha finom bőre égetjük vagy ha pasztikusan kidolgozzuk. Világos bőrré páccal is megrajzolhatjuk és akkor itt-ott tojásfehér lazurszín-ekkel színesre is festhetjük, mely utóbbi mód egyike a legkönnyebbeknek és igen hatásos. A páccal (natrónlug, marólug) vigyáznunk kell első sorban, hogy kezünk hozzá ne érjen vagy valahogy szemünkhöz ne kerüljön, másodsorban pedig a bőrré, a hol a legkisebb, leggyengébb vonás is látható, a melyről a foltokat eltávolítani lehetetlen. A bőrt bőrlakkal polirozhatjuk, a fát pedig brazelímmel vonjuk be.

A képünkön látható négyszögletes kivágás a falinaptár odaragasztására való, a melyet papirkereskedésben szerazhetünk meg olcsó áron.

8. sz. Vadászkönyv-tábla. (II. mintalap.) Pazarul díszített vadász-könyv bekötéséhez van jelen mintánk színya. Erre a mintára is áll mindaz, a mit a falinaptár készítésénél mondottunk, de még azokon kívül is elkészíthetjük több változatban.

Igy például preparált selyemre, világos bőrszín selyemre (vagy ha különösen kényesen akarjuk, világos lombzöldszíni faillra) festjük az egészet szintén több változatban. Színesen tarthatjuk a belső képet és akkor a külső tölgy és fenyőtűszél barna, a befoglalás zöld plüss, vagy barna (szápia) rajz a belső, színes a külső szála, a mikor a befoglalás puha barna bőr vagy barna plüss. Pergamentre is igen szépen festhetjük, valódi pergamentre vagy imitaltra. Bőrön szintén nagyon szép munkát adna, de a leggyorsabb elkészítése mégis a fehér falapra való égetés és a széleket kifestve plüssbe vagy bőrbé befoglalva. Kazettának is megcsinálhatjuk, a mikor vadászképek, vázlatok, emlékek gyűjtésére való.

Bármily alakban is kellemes meglepetést szerazhetünk vele azoknak a barátainknak, a kik kedvelői a nemes vadászsportnak.

Tudnivalók.

— A Tündér Ujjak állandó rovata. —

Fémfényfestés. (Lüszter.)

A fémfényszínek alatt azokat a fémeket értjük, melyeket éterikus olajokban felolvasztva, porcellán esetleg üvegdiszítésre megkészítünk. A festés pedig azt a finom átvonatot képezi ennek a preparátumnak, mely a fémnek nem a tulajdonképpeni színét mutatja, csak fénytörést idéz elő, a szívérvány minden színében játszva.

Az így díszített edények, ha főkétesek, az iparművészet remekei. Ámbár nagyon sok körülménynek kell egybevágni, hogy sikerüljön.

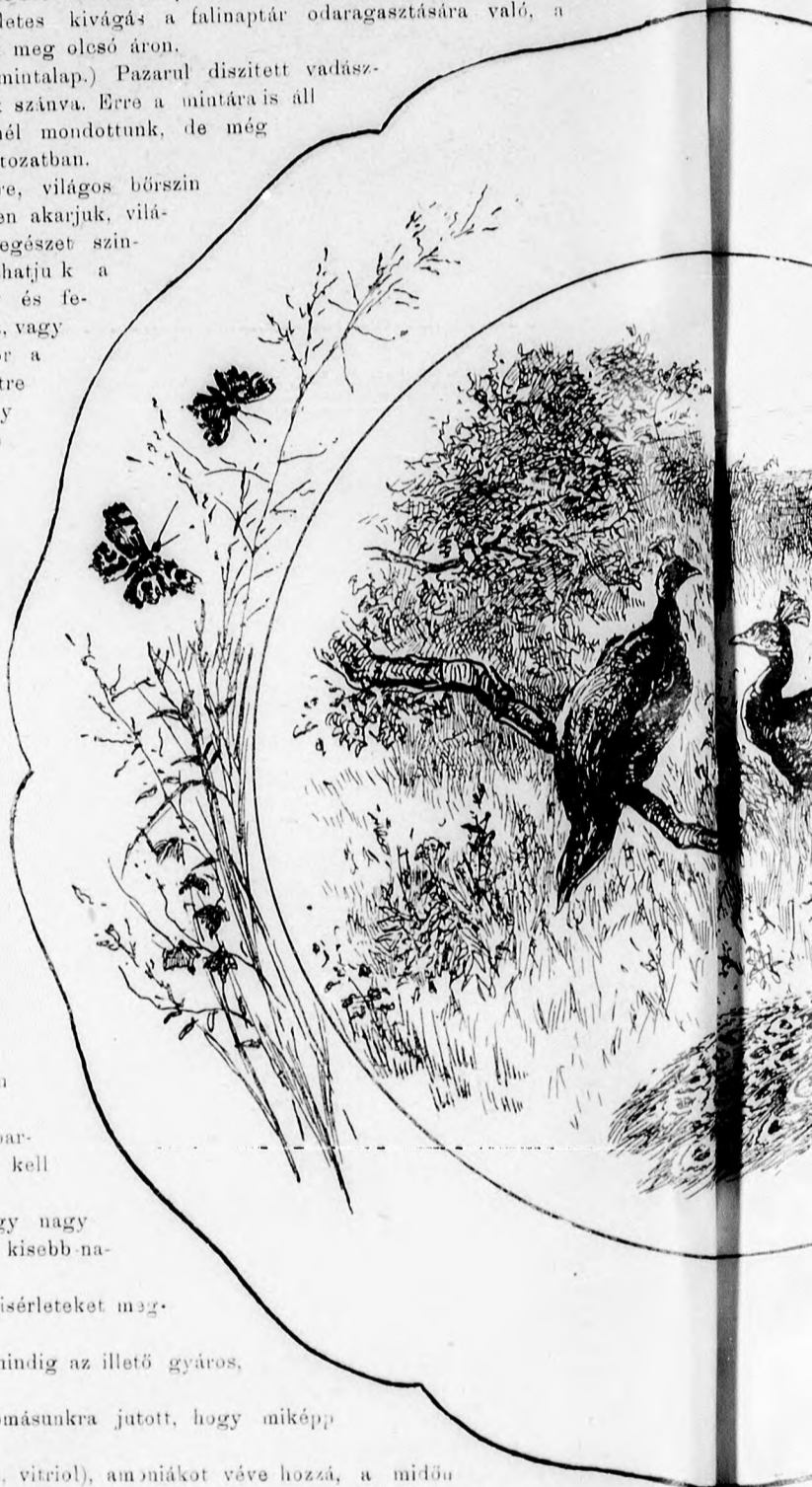
A fémfényfestés különben a modern kerámia egy nagy problémája, melyen mindenütt előszeretettel dolgoznak, kisebb-nagyobb eredménnyel.

Nálunk Wartha Vince műegyetemi tanár tett kísérleteket meglepő sikerrel.

A fémszínek gyártása rendkívül komplikált és mindig az illető gyáros, vagy a vele foglalkozó titkát képezi.

Egy színt, például az aranyat, leírunk, mely tudomásunkra jutott, hogy miképp készítik.

Aranyat királyvízben felolvasztanak (választóvíz, vitriol), amoniákot véve hozzá, a midőn egy barnás folyadék támadt. Miután ez a preparátum megszáradt, könnyen explodál és veszélyessé válhat, így még nedves állapotában terpentínoajat keverünk közibe és akkor egész bátran üvegőrzsívővel

dörzsölhetjük. Eleinte nehezen megy, míg a nedvesség felszívódik, de aztán mindig könnyebben dörzsölődik és az ecsetről könnyen lefolyik.

Ha több vizmut és terpentín van benne, folyósabb és fénytelenebb az arany színe, ellenben ha sűrűbb, akkor az arany is világítóbb, fényesebb. Ezen keveréket beégetve, még erősen ledörzsöljük puha flannelal, hogy teljes fényét megkapja. Hasonló módon készülnek a többi festékek is, van közöttük olyan, melyet minden gyár más-más anyagból készít, de azért ugyanazt a vagy hasonló hatást érnek el vele. Néhányat felsorolunk ezen fémfényfestékekből, melyek leginkább szükségesek.

Ilyenek a következők: Aranyluszter. Burgosluszter (purple gold.) Ezüstluszter. Kataridaluszter. Vörösrézluszter. Ólomluszter. Gyöngyházluszter. Sárga irisluszter. Irizált narancsszínluszter. Van még több változat is, de ezek a főszínek, melyeket leginkább használnak. Ha poralaku festéket használunk, akkor terpentín vagy szegfűolajjal keverjük.

De legjobb ha már kész hígított állapotban vesszük meg a festékeket és csak legfeljebb ha kissé megszáradtak, aranyesszenciával felhígítjuk. Főszabály, hogy igen egyenletesen és rendkívüli vékonyan fessünk, különben igen sötét és nem eléggé átlátszó lesz.

Beégetéshez oly nagy hőfok szükséges, mint az arany beégetéséhez.

Lusztárszíneket leginkább tálak és edények széleire alkalmazunk, de lehet ornamentális dolgokat is, melyek utóbbiakra a magyar minták rendkívül alkalmasak. Látunk is a legutóbbi iparművészeti kiállításon, hogy Zsolnay gyárából mily remek példányok kerültek ki.

Ezeket a lusztárszíneket mind igen jól keverhetjük és nem csak keverni lehet, de egymás fölé is festhetjük és így kiszámíthatatlanul sokféle variációt kapunk.

A fémfényszínek égetés előtt majdnem mind barnás folyadék, miért is óvakodjunk a felcserelestől.

Porcellánra minden szint használhatunk, míg az üvegre leginkább a gyöngyházszínek használhatóak.

Hogy minél nagyobb legyen a fényük, különböző hígított fluszt kell alkalmaznunk, így vizmutot, ólomfluszt és antimont (ugynevezett antimobutter).

A mennyiben az egész fémfényfestés kissé komplikált dolog, ajánlatos olyan egyén vezetése alatt készíteni az első munkákat, a kinek már gyakorlata van benne és minket azonnal figyelmeztet a fontosabb dolgokra, melyeket szem előtt kell tartanunk, ha sikert óhajtunk elérni. Ha ezt elmulasztanánk, meglehet, hogy az első kísérletek igen rosszul sikerülnek és ekkor elveszítetnénk kedvünket a további munkákhoz.

A fémfényfestés pedig oly rendkívüli szép és művészi magaslaton álló munka, hogy kár volna az első nehézségektől visszarettenni annak, a ki esetleg előszeretettel művelné.

Nem mulaszthatjuk megjegyezni, hogy szíves olvasóinknak ily irányú kérdésekben mindenkor rendelkezésükre állunk. Ha netalán mintánk megcsinálásakor annak megkezdése vagy folytatása nehézséget okoznak, tessék bizalommal hozzánk fordulni, mi mindenkor készek vagyunk utbaigazításunkkal és tanácsunkkal szolgálni. A munkák megcsinálásához való szerszámok beszerzésekor tessék szintén hozzánk fordulni, nehogy sok oly dolgot vásároljanak, a melyre igen kevés vagy éppen semmi szükség sincs.

4. sz. Vignetta.

Mindenféle.

Kőedény, porcellán és fűgragasztó. Egy rész porrá tört gumiarabikumot négy rész égetett gipszzsel összekeverünk, a melyet kevés vízzel péppé változtatunk, ha használni akarjuk.

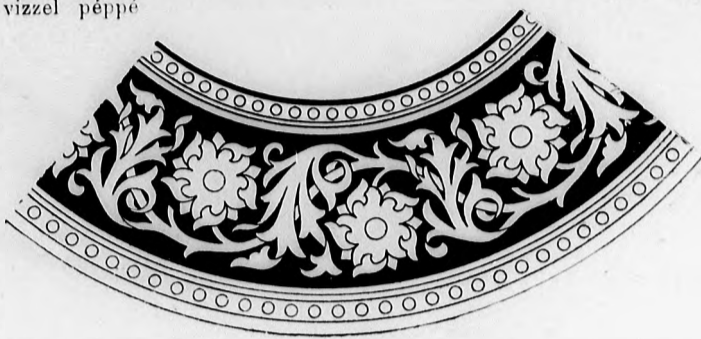
Perzsa és szmirnaszőnyegek mosása. Körülbelül 10 liter vízbe, a melyet lassan forralunk, egy kiló háziszappant aprítunk. Ebbe a szappanos lébe, folytonos kavarással, kevés mennyiségű fehér agyagföldet, bokrakaszt, szalicilsavat, kvilayahéjat, salétromot

keverünk, persze törött állapotban. A keveréket többször felforraljuk, a mely kihűlésekor kemény anyaggá válik. Használat alkalmával kevés vízzel pépet csinálunk belőle és a piszkos szőnyegre kenjük, a melyen kefével szét-dörgöljük. A piszkot és a pépszert anyagot két 25 cm. hosszú és 11 cm. széles deszkadarab közé ékelt gumicsikkal eltávolítjuk, és utána vizes szivacsos lemosunk a szőnyegre. Az így tisztított szőnyegről a legcsekélyebb foltot is eltávolíthatjuk, a nélkül, hogy annak netán kényes színe a legcsekélyebb változást is szenvedné.

Fehérneműt jelző fekete festéket, a mely kimoshatólan és e mellett szét sem folyik, a következőképpen csinálhatunk: 5 rész ezüstnitrátot 10 rész szalmiákszeszben feloldunk, aztán külön 12 rész vízben 5 rész gumit és 7 rész szódát oldunk. A két keveréket porcelláncsészében gőz fölött annyira melegítjük, hogy feketére váljék.

Selyemmel himzett vászon abroszterítők mosása. A szennyes ruhát langy vízben megöblögetjük és kis ideig benne hagyva, jól kifacsarjuk a nélkül, hogy dörögöltek volna. Ezután langyos szappanos vízben könnyen dörögöljük és a vizet mindaddig változtatjuk, a míg az abroszterítő nem tiszta, a mikor hideg vízben, a melyben néhány kanál boracet van, jól megöblögetjük és kifacsarása után szellős, árnyékos helyen folttergetjük. Teljes megszáradása előtt, kissé nedvesen vasaljuk vastag fehér mez pókrócon, természetesen a visszáján.

Moly ellen való oroszoszer. Egy maréknyi kámfort dobunk erős borszeszbe, a melybe még egész paprikát aprítunk és mindaddig a kályha padkáján vagy a nap

6. sz. Disztál.

a legkényesebb színű szövetet sem támadja meg és nem csak a tej zsírfoltját, hanem a kávé színét is eltünteti.

Az aranyozó. Az üvegnek és porcellánnak egy új aranyozó recipéjét közlik velünk, a mely francia eredetű. Előnye az aranykloriddal való eljárás fölött az lenne: hogy az aranyozás élénkebb és intenzívebb, sokkal tökéletesebb és tartósabb. Egyébiránt íme a recipé: 900 gr. levendulaolajat, 100 gr. aranykloridot, 5 gr. salétromsavas vízmoxidult és 50 gr. krómszappant (krómöld) összekeverünk és a díszítendő részeket beárazozva véle, megszáritjuk és kemencében megizzasztjuk.

A kárpit tisztítása. A szennyes kárpitokat legelőszerebben úgy tisztítjuk, ha kis darab flanelt zablisztbe mártunk és a kárpitokat jól megdörögöljük.

Aranyhimzést és aranyesipkét újá varázsolhatunk, ha puha ecettel, a melyet finom porrá szitált égetett timsóba mártunk, a fakó helyeket megörzsöljük.

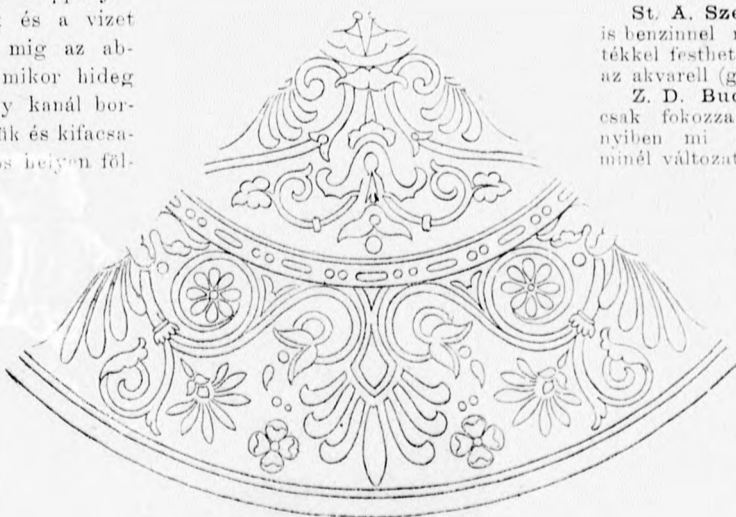
Szerkesztői üzenetek.

St. A. Szeged. A bőrt tessék először is benzinnel megmosni. Akármilyen festékkel festhet, de a legjobb mégis csak az akvarell (guás).

Z. D. Budapest. Szíves elismerése csak fokozza buzgalmunkat, a melyben mi is arra törekszünk, hogy minél változatosabbá tegyük a lapot. — Kérését teljesítettük.

R. Gy. Budapest. A bőr biztosan nem volt eléggé zsírtalanítva. A munka megkezdése előtt benzinnel kell jól megmosni. Már most nem segíthet rajta, a brazilin maradandó. A legrosszabb helyeket próbálja kénsavval addig mosni (megpötytyenteni és könnyen dörögölni), míg a brazilin és a foltok eltűnnek.

H. S. Dubnic. Kívánásának eleget tettünk. A mutatószámokat tegnap elküldöttük. Köszönjük szíves jóakarátát.

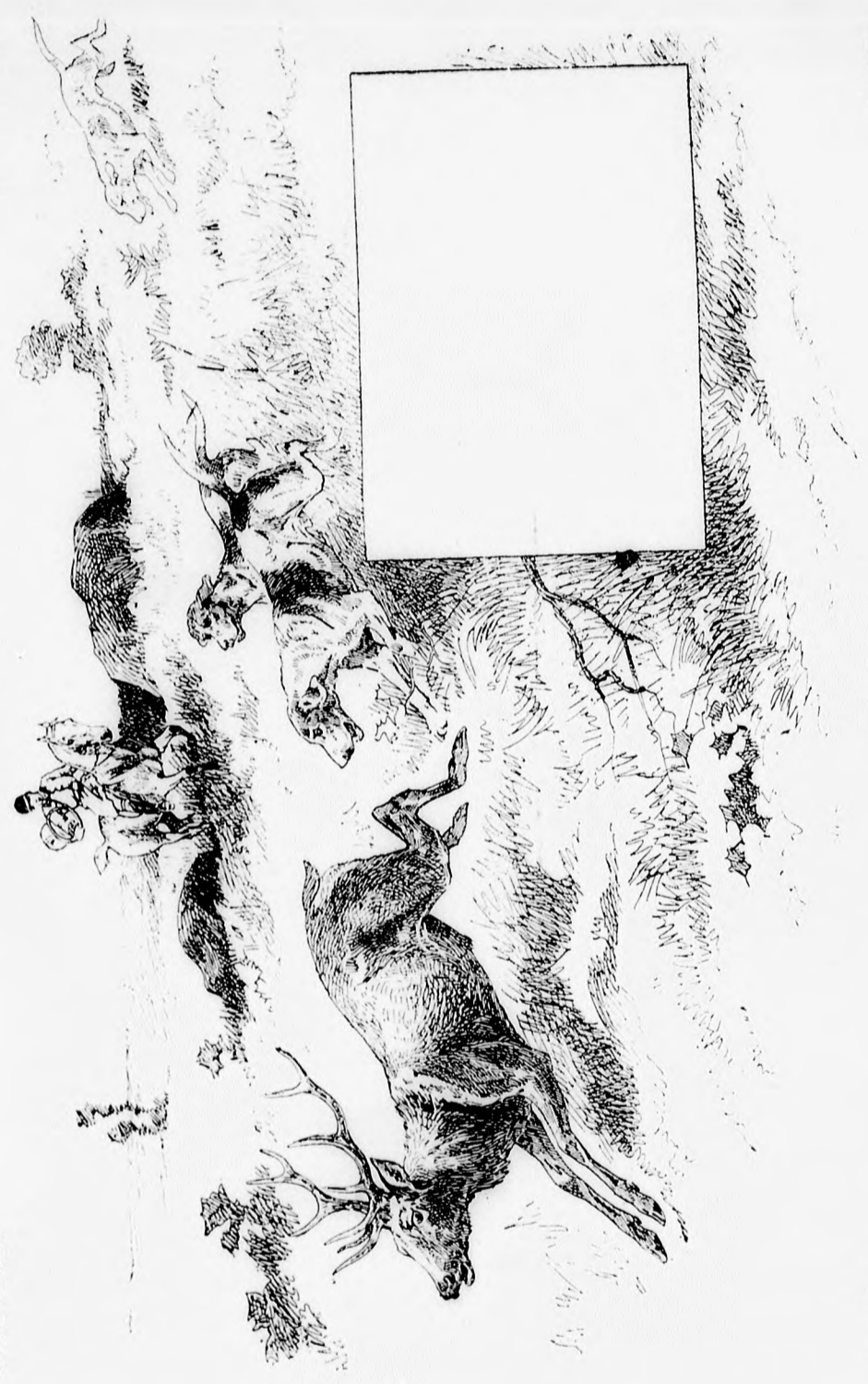
5. sz. Disztál.

A Tündér Ujjak rajzolója és magyarázója: Treitz Péterné.

Felolós szerkesztő: Csepreghy Ferencné. Kiadótlajdonos: Rákosi Jenő Budapesti Hírlapnyáságyvállalata (igazgató: Zilahy Simon). Budapesti Hírlap nyomdája.

1896. március 15.

DIVAT UJSÁG.

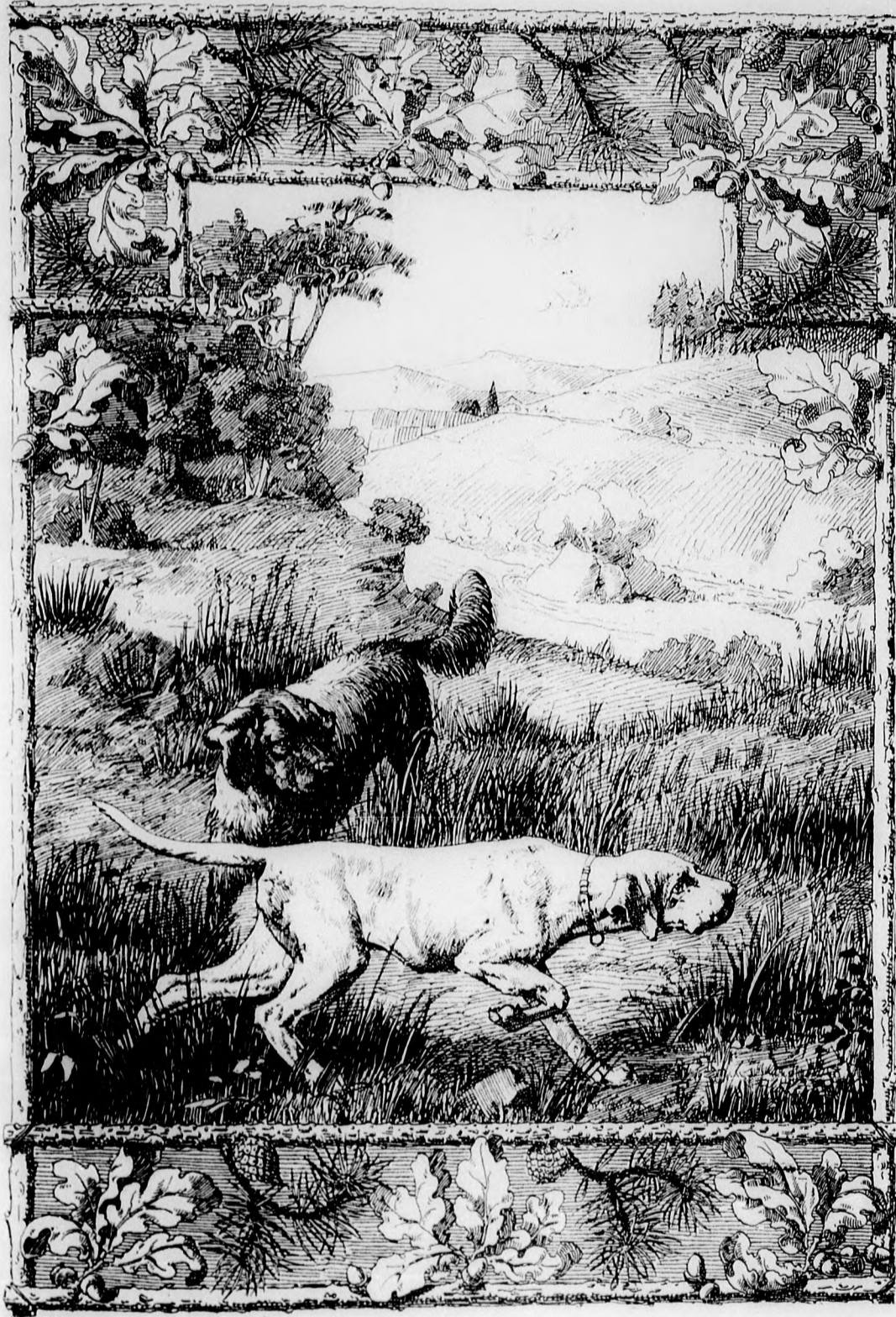

I. mintalap.

7. sz. FALINAPTÁR. Festés.

TÜNDÉR UJJAK.

3 MILL
KOHYV
TARA

TÜNDÉR UJJAK.

8. sz. VADÁSZKÖNYV-TÁBLA. Festés.

II. mintalap.

AMN MIVT
KONYV-
TARA